

Moderator: Dobar dan svima, i dobrodošli u Medija Centar u Čaglavici.

Današnju debatu na temu "Formiranje bezbednosnih snaga Kosova" organizuje Medija Centar uz podršku Američke ambasade u Prištini. Naši panel učesnici, kojima još jednom želim dobrodošlicu, danas su: gospodin Bojan Stojanović, zamenik predsednika odbora za unutrašnje poslove i bezbednost u skupštini Kosova, i šef poslaničke grupe Samostalne Liberalne Stranke; gospodin Bedžet Brajšori, zamenik ministra Bezbednosnih snaga Kosova i gospodin Ramadan Čehaja, direktor Kosovskog centra za bezbednosne studije, i analitičar za vojna pitanja. Na ovoj debati bili su pozvani i predstavnici KFOR-a, ali oni se nisu odazvali na ovaj poziv, i nisu hteli da uzmu učešće na ovoj debati. Kao i uvek na samom početku čućemo uvodna izlaganja naših panelista, koja ne bi trebalo biti duža od 8 minuta. Najpre ćemo čuti gospodina Bedžheta Brajšorija.

Izvolite gospodine Brajšori.

Bedžet Brajšori: Poštovani prisutni, predstavnici Medija, i svi ostali prisutni, na ovom današnjem susretu gde će biti reči o formiranju bezbednosnih snaga Kosova (BSK), drago mi je što smo danas ovde kako bi razgovarali, i da imam mogućnost da u ime Ministarstva Bezbednosnih snaga Kosova, razgovaram sa vama o formiranju Bezbednosnih snaga Kosova - BSK. Na početku dozvolite mi da kažem par reči o formiranju Ministarstva i radu Ministarstva bezbednosnih snaga Kosova, i o formiranju BSK. Nakon proglašenja nezavisnosti Kosova, početkom implementacije paketa predstavnika Ahtisarija, donošenjem Ustava Republike Kosova, donošenjem zakona o osnivanju Ministarstva snaga bezbednosti i zakona o snagama bezbednosti 15-og Juna prošle godine, stvorena je osnova za formiranje Ministarstva i bezbednosnih snaga Kosova. Imenovanjem ministarstva snage bezbednosti, praktično je počela izgradnja Ministarstva bezbednosnih snaga Kosova. U izgradnji početnih kapaciteta ministarstva angažovano je i niz spoljnih saradnika predvođenih NATO-om, i ta saradnja dokazuje dobre odnose koje ministarstvo ima sa ulaznim međunarodnim misijama. Nastavilo se sa izgradnjom kapaciteta ministarstva bezbednosnih snaga, izgradnjom početnih neophodnih kapaciteta za ovu fazu rada u ministarstvu, uključujući politički i civilni stav ministarstva bezbednosnih snaga Kosova. Sada smo u fazi procedure javnih konkursa za popunjavanje odgovarajućeg osoblja ministarstva bezbednosnih snaga Kosova. Doneli smo i nekoliko zakona, koji uređuju oblast ministarstva bezbednosnih snaga, i ministarstva bezbednosnih snaga Kosova. Donešen je niz pravilnika ministarstva, koja uređuju ove oblasti. Bila je prisna saradnja sa međunarodnim faktorom, posebno sa strukturama NATO-a u proteklom periodu, i ta saradnja se nastavlja i ubuduće. Naravno, ministarstvo bezbednosnih snaga Kosova je imalo i određen budžet za prošlu godinu, a za ovu godinu ćemo imati budžet za koji smatramo da će biti dovoljan za ovu fazu investicija i ostalih radova, koji se predviđaju u okviru plana i programa ministarstva bezbednosnih snaga, oko 20 miliona eura, koja će biti namenjena za normalno funkcionisanje ministarstva bezbednosnih snaga Kosova. Formiranje ministarstva bezbednosnih snaga Kosova, kratko ću se zadržati kod ovog dela, obazirući se na Ustav Republike Kosova, član 126, zakon o bezbednosnim snagama i zakonima o raspoređivanju odnosno raspuštanju KZK-a, mi kao ministarstvo u punoj saradnji sa KFOR-om i NATO-om pristupili smo procesu izgradnje snage bezbednosti Kosova, procesu koji je veoma značajan za Kosovo i njegove građane. Snaga bezbednosti Kosova je nova snaga sigurnosti, profesionalna,

multietnička, uniformisana i lako naoružana. Proces izgradnje snage sigurnosti Kosova nastaje od domaćih institucija uz opširnu međunarodnu podršku. Bezbednosna snaga Kosova će biti dobrovoljna, politički neutralna snaga, i sa civilnim i demokratskim ugovorom. Imaće 2500 redovnih i 800 rezervnih pripadnika. Snaga bezbednosti Kosova će služiti i štititi sve građane Kosova, doprineće očuvanju mira, i bezbednosti unutar Kosova. Misija Snage bezbednosti Kosova je reagovanje na krize, vremenske nepogode i druge hitne slučajeve, kao što je spasavanje, dominiranje, otklanjanje opasnih materijala i uništavanje istih, reagovanje na požare, i učešće u mirovnim misijama van zemlje. Imenovanje komandanta ovih snaga bilo je 2008 godine. Nakon konsultacija sa premijerom, predsednik je imenovao generala Sulejmana Selimija za komandanta BSK-a. Uniforme, amblemi i grbovi su već usvojeni, i verujem da ste već imali priliku da ih vidite. Imenovanjem komandanta BSK-a u saradnji sa KFOR-om formirali smo i bord za selektovanje i izbor članova KZK-a, koji su već presli u BSK. Imanovani bord je sastavljen od pet članova, od toga trojica iz redova KFOR-a, a preostala dvojica iz domaćih struktura, jedan predstavnik ministarstva i jedan iz BSK-a.

Nakon dugotrajnog procesa obavljen je proces izbora oficira, u teškom procesu je obavljen izbor ključnih oficira BSK-a. Izabrano je 8 generala i 15 pukovnika, i izbori nižih činova 37 potpukovnika, 92 majora, kapetana itd. Ukupan broj izabranih pripadnika snaga bezbednosti, o oficirima je reč, je oko 1412. Čini mi se da od tog broja 6,5% je iz manjinskih zajednica na Kosovu, i zastupljena je i srpska zajednica i 3,5% pripadnika je ženskog pola. Mi verujemo da nakon procesa preispitivanja žalbi taj broj može biti povećan. Ali nešto mora biti jasno: neće svi oni koji su pozvani biti pripadnici BSK-a, jer pripadnici BSK-a će biti samo oni koji će položiti sve testove i faze obuke, koja je počela u centru treniranja u Vučitrnu. Treniranje pripadnika BSK-a odnosno za članove BSK-a obuka će se obaviti u centru za treniranje policije, jer ministarstvo je potpisalo memorandum saradnje sa ministarstvom unutrašnjih poslova za obavljanje ovih usluga i podršku infrastrukture za BSK. Obuka je počela 02. Februara, i nastaviće se po određenim fazama, po određenim činovima, i biće od 4 – 9 nedelja treniranja odnosno obuka. Aktiviranje BSK-a zvanično je bilo 21. Januara, po nalogu ministra snaga bezbednosti. Po zakonu, komandant BSK je aktivirao BSK 21. Januara, i od sada pa nadalje mi taj datum smatramo kao zvaničan datum formiranja BSK-a, a to je dakle 21. Januar. KBS su smeštene u 7 kasarni, u Prištini, Uroševcu, Prizrenu, Mitrovici, Peći i Gnjilanu. Imamo dve podržne lokacije u Skenderaju i Lukaru, gde će biti smeštena postojeća oprema KZK-a. Konkurs za regrutaciju objavljen je 21. januara i predstoji faza za regrutaciju za sve građane Kosova, Republike Kosova, i očigledno je da postoji veliki broj zainteresovanih, u zavisnosti od centara gde su otvoreni centri za regrutaciju, ne samo zainteresovani od strane većinske zajednice, nego i zainteresovani od strane nealbanske zajednice, pa i veliko interesovanje od strane srpske zajednice.

Ovom prilikom dozvolite mi da kažem o jednoj strukturi odnosno izboru članova dosadašnjih pripadnika BSK-a po nacionalnom sastavu, koju ću reprezentovati aktuelnim stanjem onih koji su do sada izabrani i ušli u bezbednosnu snagu da bi bili podvrgnuti obuci. To je jedna struktura pripadnika po manjinama u BSK, čiji je izbor već obavljen. U ovoj strukturi spadaju: Srbi 6, Bošnjaci 19, Egipćani 8, Aškalije 26, Turci 21, Goranci 1, Romi 5, Hrvati 6. Ukupno u BSK u ovoj fazi regrutacije od KZK-a imamo 92 pripadnika, ili kao što rekoh malo ranije 6,5% od ukupnog broja onih koji su selektovani.

Naša orijentacija, kao ministarstva bezbednosnih snaga Kosova, i u saradnji sa NATO-om, je da ovaj procenat nakon regrutacije u drugoj dodatnoj fazi povećamo I da ovaj procenat bude 10%. I verujemo da će se to postići u narednom periodu, ali potrebno je permanentno angažovanje i spremnost svih za učešće u fazi regrutacije i u ostalim fazama. Govorim o svim zajednicama, u ovom slučaju i o srpskoj zajednici kako bi oni bili deo snaga bezbednosti Kosova, sto se sankcioniše i po Ustavu i po Zakonu o bezbednosnim snagama Kosova, za sve građane Kosova. Oni su ravnopravni pred zakonom da učestvuju u izgradnji ove snage, dakle, BSK. Ako bi bilo u vasem interesovanju, mi ovde imamo i strukturu po činovima, ali u svakom slučaju postoji izrazita volja institucija Kosova, i Vlade, mada se po Ustavu ne predviđa određena struktura po zajednicama, ali obradjeno mesto ostaje za zamenika ministra u ministarstvu bezbednosnih snaga od srpske zajednice, i zamenika komandanta u kopnenoj snazi za srpsku zajednicu, i za ostale činoe za ostale manjinske zajednice na Kosovu. Vlada je u saradnji sa NATO-om i ostalim strukturama predvidela i program ponovnog sistematizovanja onih pripadnika KZK-a koji neće moći biti u sastavu BSK-a, kako bismo imali dostojanstveno raspuštanje zaštitnih trupa i takodje dostojanstvenu izgradnju BSK-a. U tom pravcu je angažovanje Vlade i svih institucija Kosova, i očekuje se i angažovanje svih građana Kosova, u šta mi verujemo da neće izostajati bez određene razlike u tom pravcu, jer ne zaboravljam da svi građani Kosova, koji žive na Kosovu, su neposredno angažovani da imamo jednu snagu koja će biti njima na usluzi, a svakako će ova snaga biti u službi svih građana Kosova.

Za početak toliko, hvala vam na pažnji.

Moderator: Hvala gospodine Brajšori na izlaganju, sada ću zamoliti gospodina Stojanovića da iznese svoje izlaganje. Izvolite.

Bojan Stojanović: Prvo želim da se zahvalim vama na pozivu za učešće na jednoj ovakvoj debati, pozdravim sve prisutne a posebno pripadnike sedme sile kako oni vole da ih mi nazivamo. Ovakva debata i nije neka novst u odnosu na 21 Januar. To je goruća tema već 15-20-tak dana. Meni lično nije ni jasno zašto se tolika prašina diže oko cele ove priče, kada znamo da je to posledica 17. februara, i da je zakon donešen 15-og Juna. Ali izgleda uvek se kasno setimo jer nemamo ideju šta ćemo da radimo ako se tako nešto desi, i nemamo rezervne planove, pa nam je onda najlakše da se nađemo u nekom čudu, da budemo iznenađeni, da sve odbijemo, odbacujemo olako, i da sve gledamo kako da sve usmerimo protiv nekog, i za račun nečeg drugog ili drugih nekih ciljeva. Naravno, ako pogledamo sa aspekta srpske zajednice, s obzirom da je zajednica i obaveštena otprilike oko 20 Januara za nešto tako što bi moglo da se uradi mnogo ranije i da se povede jedna polemika i diskusija pre nego što je došlo do zvaničnog formiranja ovih snaga. Bila je emotivna, bila je sa puno naboja, znači imali smo različite izjave koje su zloupotrebljene za dnevno politikanstvo, i nekako nam je najlakše da se bavimo zaštitom retoričkih kosovskih Srba, kako smo mi odjednom zabruniti za to što će odjednom da se desi i celu priču okrećemo u nekom drugom pravcu.

BSK same po sebi, ako hoćemo da realno sagledamo neće promeniti nista na terenu, neće se desiti ništa impozantno. Ja ne očekujem da će neko biti ugrožen, da nekome direktno preti pretnja, i to kažem kao odgovoran covek. Ono što nam najmanje treba, u situaciji

kada ipak tenzije popuštaju, to je tendencija u par zadnjih godina, niko nema pravo da pokuša da to destabilizuje, jer se ipak ovde radi o ljudima, i bez obzira kojoj zajednici pripadaju. Nijedna zajednica neće sebi napraviti prosperitet ukoliko bude živela u sukobima. Ono što je bitno je to kako ne treba plašiti Srbe po srpskim selima, kako je to direktna opasnost i pretnja po njih same. Trebamo napraviti jedan koncenzus, početi srpsko-srpski dijalog. Počeli smo ranije albansko-srpski dijalog, ali nedostaje srpsko-srpski dijalog. Po mnogim pitanjima treba da donesemo stavove, kako ne bi kasnije bili iznenadjeni kad se desi situacija sa zdravstvom, sa obrazovanjem. Ono što nam sledi jeste decentralizacija, i zato jednostavno treba da se ponašamo kao odgovorni ljudi.

Niko od institucija, bez izbora o kojim institucijama da se radi, o nama koji učestvujemo u kosovskim institucijama, bilo u beogradskim, niko od njih nije podržao one ljude koji su ušli u KBS i predstavljaju srpsku zajednicu. Ali vidite prema podacima, to se dešava i to će se dešavati. Sa KBS smo zaboravili priču o KZK, kao da on nije ni postojao, nije se ni desio. I tada smo imali polemiku oko formiranja KZK, ali kasnije je ispalo da je to kao u redu, da je pod UN-om. Činjenica je da će ove snage same po sebi biti pod kontrolom NATO-a, i da mi jednostavno nekako moramo da verujemo da će nam one pružiti zaštitu. Ne možemo stalno da se ponašamo neodgovorno i tužiti i kinjiti onoga koga moramo možda da molimo da nam obezbedi prosperitet i neku budućnost za sve nas.

Vojne formacije od 2500 hiljada ljudi, mislim da je svima nama jasno da ne predstavljaju nikakvu ozbiljnu vojnu formaciju koja je pretnja u regionu. Više se radi o možda nekim atributima državnosti. Imate sa jedne strane jednu emotivnu reakciju, a sa druge drugu emotivnu reakciju. Sa srpske strane imate reakcije koje su protiv svega toga, i većina je u pitanju. Naravno, na albanskoj strani takodje imate protivnike svega toga. Da li to znači da su stavovi protivnika i s jedne i druge strane isti? Ajde da pogledamo o čemu se tu radi, u tom dijalogu. Ne možete stalno biti protiv nečeg i nemati rezervni plan.

Ja stvarno razumem i predstavljam srpsku zajednicu, živim ovde na Kosovu. Ne kažem da sam lider kosovskih Srba, predstavljam jednu političku opciju koja želi ovde da napravi budućnost, i da produži ovu priču bez obzira o čemu se radi. Jer ako ovde ne bude kosovskih Srba, onda ni priča više neće imati nikakvog smisla. Ne treba imati toliko neracionalnih stavova, jer nismo samo mi oni koji saradjujemo sa međunarodnom zajednicom i kosovskom vladom. Kad kazem Mi mislim na nas koji smo u kosovskim institucijama. Svakodnevno ima saradnika, koji ne smeju da izadju pred kamere, i za sebe kažu da su predstavnici kosovskih Srba a bez ikakvog plana i strategije, osim što imaju plan da dobiju neki projekat, i kada im se taj projekat odobri onda da lakše završe kuću ili stan u Nišu ili Beogradu ili gde već. Naravno, ovo nije današnja tema, ali ja sve ovo pričam da bi shvatili, jer možda odatle dolaze i neke tenzije na celu ovu priču.

Ne znam šta da vam kažem, treba razmisliti. Koliko sam ja upoznat sa celom ovom pričom mi imamo otprilike 5 godina kao rok, kao srpska zajednica, da razmislimo o učešću u BSK. Obuka će ići 5 godina, ali ja nemam detaljno objašnjenje o svemu tome. Ali nadam se da ću kasnije od zamenika ministra dobiti objašnjenje da li će svih 1500 pripadnika odjednom ići na obuku, ali koliko ja znam to u strategiji zakona to tako ne stoji. Naravno, treba da ostavimo prostora, jer iz nečega uvek možete da izadjete. Pitanje je da li u nešto uvek možete da udjete. Evo sada kao što možete da vidite, po ovim podacima svega 0.5% pripadnika srpske zajednice učestvuje u svemu ovome. I šta će se desiti kada neko za 4-5 godina kaže pogrešili smo, trebali smo da učestvujemo. Kao što

se neko setio nakon 10 godina da izvadi lična dokumenta kako bi ostvario svoja prava, jer ima probleme koja se tiču života npr. prava na imovinu.

Ono čime bi trebali da se pozabavimo jeste, i da nam neko objasni, odakle podatak od 10% za manjinske zajednice kada samo 10-12% samo za srpsku zajednicu, to je ono što me interesuje. U ostalim integracijama i strukturama stoji da je 10-12.6% za srpsku zajednicu. I sad ono što može da se desi je da bude svega 1% onda kada mi odlučimo da učestvujemo. Samo hoću da kažem da treba da spustimo tenzije i racionalno razmišljamo, da sednemo i porazgovaramo o tome i šta to praktično možemo uraditi, kakva je to realna opasnost, šta se dešava, i da li to omogućava da se podignu neke nove tenzije.

Što se mene lično tiče, i stava moje stranke, da bez obzira što je izazov velik i težak treba se sa njime boriti. Jer ako imate ispred sebe brigu, i ne možete je preskočiti ili zaobići, vi morate da je stavite na leđa i nosite sa sobom, da probate da nađete pomoć od prijatelja ili da sami usput pokušate da je rešite. Ipak, bolje je imati takvu kakvu formalnu snagu koja ima neku kontrolu, nego imati neku neformalnu koja će izazvana emocijama ili nacijama samoinicijativno delovati i destabilizovati ceo prostor i onda dobijete za rezultat da nešto nije u redu. Mi naravno stalno ulažemo oštre prigovore međunarodnoj zajednici i drugim strukturama, ali posle toga nema skoro nikakvih rezultata. I svakog dana je sve manje Srba na Kosovu. Da ne pričamo šta bi se desilo kad bi se ponovio 17 i 18-ti Mart, šta bi se tada desilo sa srpskom zajednicom? Ko bi onda bio kriv, oni što učestvuju ili oni što ne učestvuju? Ako pričamo o toj mogućnosti da li je moguće da se formiraju i neformalne snage, ja mislim da bi to bilo neodgovorno kada bi tvrdili da je to apsolutno nemoguće. Kažu da tako nešto treba imati saglasnost UN-a., a ja pitam od koga je to imao saglasnost OVK kada se formirao 1998 godine, pa se desio i sve ovo proizilazi kao jedna posledica cele te priče. Naravno, ne želim da dužim, ostaviću prostora za neku drugu debatu. Još jednom hvala na pozivu za učešće.

Moderator: Hvala na izlaganju gospodine Stojanoviću. Zamoliću gospodina Čehaju da iznese svoje izlaganje. Izvolite.

Ramadan Čehaja: Dame i gospodo, dozvolite mi da u ime Kosovskog centra za studije sigurnosti, na čijem sam čelu, i u svoje ime pozdravim sve vas. Primetili smo da Medija Centar u Čaglavici sve više preuzima značajnu ulogu u informisanju i približavanju zajednica koje žive na Kosovu, a posebno srpske zajednice. Kao vojnik u karijeri, i u ovom trenutku predstavnik civilnog društva, moram reći par reči o ovoj temi BSK. Pre toga, dozvolite mi da jednom opštinom rečenicom kažem par reči o ukupnoj bezbednosnoj situaciji na Kosovu. Obazirajući se na aktuelni trenutak, koji je veoma osetljiv, kroz koji Republika Kosovo nakon nezavisnosti, pitanja bezbednosti se postavljaju kao veoma prioritarna. Ovaj period karakteriše i čini veoma osetljivim okolnosti i mnogobrojne pretnje i opasnosti, medju kojima je i veoma teško ekonomsko i socijalno stanje velikog dela stanovništva. Kada se tome pridoda nepotizam, korupcija, ubrzan kriminal, naše unutrašnje podele itd, bezbednosna situacija se u političkom jeziku naziva relativno stabilnom, mada je složena i sa tendencijom pogoršavanja.

Ove krhke bezbednosne situacije doprinose neposlušnosti jednog dela građana kosovskih Srba u odnosu na sve institucije Republike Kosova. Šteta koja je naneta iz te politike,

koja izvire od zvaničnika Beograda je veoma velika, bilo u političkom, diplomatskom, ekonomskom i u međunarodnom bezbednosnom aspektu itd. Ne želeći da učinim relevantnu procenu bezbednosnog stanja na Kosovu, jer to nije tema ovog skupa, moram reći par reči o BSK. Na početku želim da istaknem da za mene 2500 pripadnika jedne snage kao što je BSK ne predstavlja neku snagu koja bi ugrožavala nekoga, posebno Srbiju, kako se nastoji predstaviti u javnosti ova snaga. Zašto to kažem? Iz razloga da je ovo rečeno vojničkim jezikom, je jedan sastav sa lakim naoružanjem za obavljanje dužnosti civilne zaštite, dominiranja, i drugih obaveza koje ne mogu obaviti pripadnici policije. U daljem razmatranju želim još neke stvari naglasiti. Smatram da postati demokratska država, kakvoj mi pretendujemo, a ne raspolagati jednom snagom bezbednosti bilo da se radi o veoma limitiranoj, bilo bi besmisleno. To utoliko pre kada pretendujemo da nakon izvesnog perioda budemo sastavni deo severnoatlanske vojne alijanse. Sprovodjenje i obuka ovih snaga se vrši pod nadzorom određenog broja oficira NATO-a, kao što je već pomenuto, i to je veoma značajno za nas.

Postavljanje zadataka KBS-a bilo je po ustavu i po zakonu, i po istima se eliminiše ofanzivno delovanje te snage, i to sam hteo ovom prilikom posebno naglasiti. Ova snaga nije predviđena da napada i destabilizira nekoga, nego je predviđena samo za samoodbranu odnosno za pružanje zaštite svim građanima Kosova po zakonu. Cilj i nadzor i kontrola ove snage je zagarantovana na najvišem mogućem demokratskom nivou. Ova snaga, kao što rekoh, služiće svim građanima, s toga je i multietničnost jedna od suštinskih karakteristika iste. Dvojezičnost koja se po zakonu predviđa da bude korišćena, albanski i srpski, izvire iz Ustava Republike Kosova, i to je veoma značajno.

Permanenta propaganda zvaničnog Beograda za neučestvovanje Srba u tim snagama, ima za cilj destrukciju odnosno politički cilj, i tako je treba shvatiti. Kada ne bi bilo takvog pritiska mislim da bi broj učlanjenih Srba u KBS bio daleko veći. Zapravo, ustručavanje Srba za učlanjavanje u KBS, kao i "opasnost" od ovoga što im se servira, kasnije ili ranije će biti da je bilo kontraproduktivno. Kao i kod Policije Kosova kada je učešće Srba bilo zadovoljavajuće, želeli bi da učešće u KBS i procenat bude što veći. Uslovi i okolnosti za to postoje. Obazirajući se na nove okolnosti, mi smatramo da mi iz civilnog društva moramo biti uključeni u formiranje nove snage, pre svega zbog transparentnosti, koja je više nego neophodna. To je iz razloga što su stari stereotipi pitanja sigurnosti tretirali kao veoma rezervisane kompetencije samo za vladine predstavnike, a to više nije održivo.

U ukupnom slučaju kod formiranja ovih snaga, kao što je i vidjeno, bilo je i slabosti i propusta subjektivnog karaktera što je dobilo veoma negativne konotacije još na samom startu, a ionako je bilo kašnjenja sa formiranjem, što je po meni bilo sasvim nepotrebno. Nemam saznanja da je neko iz civilnog društva bio konkurisao za učešće u celom ovom procesu. Mi, kao centar KCSS, pismeno smo predali zahtev KFOR-u da bi učestvovali u procesu izbora BSK-a, ali nismo bili pozvani. U svakom slučaju, smatram da se proces formiranja BSK-a dešava, i mislim da ćemo do kraja godine imati jedno kadrovsko uobličavanje, strukturalno i operativno shodno standardima NATO-a, i nazvati je izgradjenim i spremnim za izvršavanje postavljenih zadataka. Mora nam biti jasan još jedan element, da imajući u vidu dužnosti i zahteve za angažovanje NATO-a protiv terorizma u nekim zemljama sveta, smatram da će smanjivanje broja NATO trupa na Kosovu početi do kraja ove godine. Stoga hteo to neko ili ne, mi kao društvo u tranziciji se postepeno moramo osposobiti da najveći doprinos kod pitanja sigurnosti u našoj zemlji damo mi sami.

Moderator: Hvala puno panelistima na svojim uvodnim izlaganjima, a sada kolege novinari izvolite sa pitanjima.

Tijana Arsić – KIM radio: Pitanje za gospodina Stojanovica, iz vasesg izlaganja nije jasno da li vi pozivate Srbe da učestvuju u BSK ili ih ne pozivate?

Bojan Stojanović: Razumem Vas kada kažete da vam nije jasno, ali nije ni meni jasno, jer ja sam tražio dijalog unutar srpske zajednice da se ipak relevantni politički faktori uključe u celu tu priču i da donesemo odluku. Pitam se šta će biti za četiri godine ako neko kaže pogrešili smo, kao što je bilo sa ličnim dokumentima i ostalim drugim stvarima gde smo tada emotivno reagovali. Moramo dakle dublje da razmotrimo tu temu, šta predstavljaju te snage i tako dalje. Meni inače nije ni prioritet ova tema, jer šta se god dešava na ovim prostorima ja se zapitam šta to donosi u budućnosti i u realnosti i kvalitetu života. Ovde se neće desiti ništa posebno, potrebno je da zajednica zauzme jedan čvršći stav, do sada smo imali samo izjave pojedinaca čak nekih koji su relevantni, ali mnogima od njih ne znam odakle ideja i priča da imaju hipoteku nad sudbinom srpskog naroda. Ono što sigurno predstavlja činjenicu jeste da mora da se povede dijalog i nakon tog dijaloga, donesemo zaključak. Vremena imamo, ja sam rekao pet godina dok se te snage u potpunosti budu formirale.

Tijana Arsić – KIM radio: Pitanje za gospodina Čehaju, jednog od dobrih poznavalaca Vojske Jugoslavije. Možete li da nam ukažete na razlike između BSK-a i Vojske Jugoslavije i šta je vas nateralo da napustite jednu u svetu priznatu instituciju?

Ramadan Čehaja: Da shvatio sam pitanje, koja je razlika između BSK-a i bivše JNA. Razlika je veoma velika, ja sam ranije rekao, teško mi je shvatiti da kada je reč o tako malom broju da se formira jedna vojska, ali u svakom slučaju to je tako i moramo se toga pridržavati. Stoga sa ovim ljudima njih 2500 odnosno 3300 ukupno u ovu snagu mi trebamo ići u formiranje isto prema postavljenim zadacima pred njom. Međutim, kasnije naravno da mi moramo preispitati poziciju ovih snaga i moraju se izvršiti neke promene kako bi to dobilo vojnički oblik. Što se drugog pitanja tiče ja sam početkom 1991 godine napustio bivšu JNA bio sam na položaju bivšeg šefa štaba odbrane tadašnje AP Kosova i na toj dužnosti sam napustio bivše snage JNA, jer su bile sastavljene od bivše JNA i teritorijalne odbrane. U poslednjem periodu bio sam na visokom nivou, na nivou general-majora u teritorijalnoj odbrani, međutim to je prosto pitanje za mene, nisam mogao više ostati u toj vojsci koja je imala napadačke pretenzije prema mom narodu i stoga sam ja bio prinuđen da se udaljim od toga i to je bio razlog zbog kojeg sam ja napustio te snage.

Džulija Redža - RTK: Jedno pitanje za zamenika ministra. Govori se da će ove snage biti multietničke i pozivate Srbe da učestvuju, međutim šta su kompletno ministarstvo i ostali organi uradili da ubede Srbe da to nije snaga koja ih ugrožava i u okviru dijaloga

koga je spomenuo gospodin Stojanović, kakve garancije mogu dobiti Srbi koji će biti uključeni u KBS, ako bi bili ugroženi od samih Srba koji ne podržavaju BSK i na kraju može li se realizovati ono što je rekao gospodin Stojanović, da u okviru BSK-a bude do 10% Srba, a ne deset posto iz redova svih manjinskih zajednica?

Bedžet Brajšori: Džulije hvala na pitanju ili na pitanjima. Zanimljivo je da odvojimo pitanja jedna od drugih. Mi smo učinili sve što je moguće u okviru ministratsva, i to ne samo kao ministarstvo već u saradnji sa NATO-om da imamo dve ekipe, jedna koja će služiti za izgradnju ministrastva i druga za izgradnju Snaga bezbednosti, da u okviru kampanje za regrutaciju u BSK budu stvoreni svi uslovvi da svi građani Kosova imaju podjednaki tretman za regrutaciju i u KZK mi smo imali isti poziv i ranije. Bilo je pripadnika svih zajednica u Kosovskom zaštitnom korpusu i naravno oni su podrvgnuti procesu izbora i selekciji svih. Postoji jedno neosnovano ustručavanje i dvoumljenje posebno pripadnika srpske zajednice, i ja ne znam zašto je tako, jer su pred zakonom ravnopravni svi. Rekao sam i u uvodnom izlaganju da su, pozivajući se na volju Vlade Kosova i kosovskih institucija, mesta zamenika ministra BSK i mesto zamenika komandanta u kopnenom delu bezbednosnih snaga rezervisani za srpsku zajednicu, a da ne govorim o ostalim rangovima. Vrata su otvorena i u drugom delu, u regrutaciji ove kampanje od strane civilnog društva. Regrutacija se nastavlja do 14. februara, mi smo naše ekipe organizovali u pet regionalnih centara na Kosovu koji pokrivaju celo Kosovo, ali imamo i mobilne ekipe za područja gde žive Srbi i to smo uradili u saradnji sa KFOR-om i taj posao je u toku. Drugo pitanje je koliko će biti ugroženi oni koji će biti u BSK od strane srpske zajednice, i to pre svega zavisi od same srpske zajednice. Njima mora biti jasno da im je život na Kosovu, i da se odupru pritisku koji im može biti učinjen od Beograda. Mi smo ispoljili spremnost da oni budu ravnopravni u društvu koje gradimo, obavezujući se na red, zakon i Ustav. Toga nema, ali ne razmem zašto se ustručavati unutar samog Kosova, moraju jednostavno shvatiti da je njihova budućnost na Kosovu i oni koji žele biti deo BSK-a moraju biti tretirani apsolutno kao i svi ostali pripadnici BSK-a. Treće, 10% ili više? Ako se držimo plana gospodina Ahtisarija kod tačke 5 stava 2, predviđeno je da ove snage imaju 2500 aktivnih i 800 rezervista. U sledećoj tački se kaže, ova ograničenja se ne mogu promeniti pre isteka perioda od 5 godina, šta to znači? Ova limitiranja onemogućuju svima da imamo veće učešće. Nakon 5 godina biće i limitiranje broja razmatrano i imaćemo povećanje broja snaga u zavisnosti od okolnosti nakon petogodišnjeg perioda. Možda je Ahtisarijev plan bio više ambiciozan kada je struktura stanovništva u pitanju, mada nismo imali zvanični popis od 1981.godine, ali 10 % mesta je rezervisano za manjine i u okviru ovih trupa. Mislim da neće biti problema u okviru ovih ograničenja za angažovanje svih koji žele biti deo BSK-a, naravno bazirajući se na kriterijume i standarde NATO-a

Koha Ditore: Gospodine Brajšori, spomenuli ste lokacije gde su smeštene BSK, zanima me kada bi BSK mogle da se smeste u severnom delu Kosova i pitanje za sve paneliste iiamjući u vidu proteste i nezadovoljan stav srpske zajednice koji su realni izgledi za razmeštanje BSK-a na severu?

Bedžet Brajšori: Sav proces se čini u saradnji sa NATO-om, sada govorim o novoj fazi i regrutacije i izgradnje BSK-a. Mi smo kao ministarstvo tražili da kao ekipa za regrutaciju koja će primati aplikacije i predati bude smeštena u severnom delu Mitrovice. Prema raspoloživim informacijama mobilna ekipa koju čini KFOR obavlja svoj posao, i teritorijalna celina Kosova je apsolutno nedodirljiva i u tom smislu. Mi smatramo da BSK treba da budu rasporedjene na celoj teritoriji Kosova što će omogućiti da imamo veću političku i bezbednosnu održivost, i u tom pravcu mi pozivamo srpsku zajednicu da saraduje, kako bismo imali sigurnu budućnost i za srpsku i za sve ostale zajednice koje žive na Kosovu.

Moderator: Gospodin Stojanović ima repliku na prethodno izlaganje.

Bojan Stojanović: Osvrnuću se na izlaganje zamenika ministra, o tome kakvo je blagostanje u srpskoj zajednici na Kosovu i sada se svi čudimo zašto Srbi ne učestvuju, to apsolutno nije tačno. Ako ja kažem da srpska zajednica treba da razmišlja racionalno nisam rekao da srpska zajednica treba da se savija do iznemoglosti, od zemlje dalje ne možemo da se savijamo. Kada biste imali možda 40 000 Srba u Peći koliko ih je živelo pre 1999 godine možda bi se prijavilo 22-oje Srba, a ne 6. Takodje pričamo o procentima i tome da nije bilo popisa, pa ako nije bilo popisa ne znamo podatke ni za većinsku zajednicu, ni ostalih zajednica. Naravno da situacija uopšte nije dobra i morate razumeti srpsku zajednicu. Mi smo rešeni da ostanemo da živimo na ovim prostorima i neke stvari pokušavamo da posmatramo praktično i pragmatično, ali ne da se po svaku cenu sa nama ispiraju usta. Zašto nije implementirano učešće Srba u KEK-u 12.6% ili u ostalim institucijama, tamo gde se ne radi samo o bezbednosnim snagama, znači ima mnogo primera gde su Srbi mogli da učestvuju i što bi bilo mnogo bezbolnije, a mi sada vodimo neku polemiku, kao ovo je usmereno za dobrobit Srba i nama će navodno posle formiranja ovih snaga procvetati ruže. To se naravno neće dogoditi i hajde da sagledamo situaciju i da razumemo potrebe Srba da ne ulazimo u neku polemiku gde ćemo se vraćati u istoriju pa ćemo doći do te priče „šta je starije kokoška ili jaje”. Jer treba da razgovaramo snagom argumenata, a ne da zaboravljamo šta se dešava i pričamo o tome šta ti Srbi hoće kada žive u blagostanju i imaju sve čak i struju nekada sat vremena dnevno. Znači takvom retorikom ne prihvatam dijalog o ovim snagama, rekao sam da Srbi treba da razmišljaju o tome, ali ne da se sada ubeđujemo kako je to nešto fantastično za nas.

RTK: Pitanje za gospodina Stojanovića. Vi ste rekli da treba dobiti unutrašnji koncenzus Srba za ulazak ili neulazak u BSK, i spomenuli ste i dokumenta Republike Kosova, smatrate li da ste pogrešili što niste prihvatili ova dokumenta?

Bojan Stojanović: Nisam pričao o dokumentima Republike Kosova, već o UNMIK-ovim dokumentima iz 2001 godine kada je počela registracija.

Jasmina Stojković - TV MOST: Gospodine Bedžet, interesuje me koliko je trenutno od ovih koji su prijavljeni za BSK pripadnika bivše OVK, pošto znamo da je NATO rasformirao OVK, obukao im uniforme Kosovskog zaštitnog korpusa, pa im je skinuo i te uniforme, i obukao u BSK. Koliko je tih pripadnika danas u BSK-u i da li je po tom

nekom paralelizmu, mogu da se i iz srpske zajednice u BSK prijave i bivši pripadnici Vojske Srbije ili policije?

Bedžet Brajšori: Mi sada govorimo o nečemu što verujem i gospođa zna, zaštitne trupe Kosova funkcionišu još od 2000 godine i od te formacije nakon raznoraznih kontrola u procesu izbora dolazi do selektovanja onih za koje smatramo da ispunjavaju kriterijume na najbolji način. Nabrojaću dva takva kriterijuma, znači fizički i zdravstveni test, zatim intervju koji se radi sa aplikantima, i naravno kontrola jednog perioda prošlosti svih koji žele da budu deo bezbednosnih snaga Kosova, i to se odnosi i važi za sve. Dakle mi računamo da će biti oko 1400 iz redova KZK, a drugi deo će biti iz civilnog društva i za njih će se primeniti isti kriterijumi. Ukoliko neko ima prošlost koja ne odgovara standardima NATO-a i ovim kriterijumima naravno da neće biti deo BSK-a. Mi izgradnju snaga BSK-a činimo u saradnji sa NATO-om i u tom pravcu ćemo i nastaviti, kako bismo imali BSK kako zahtevaju međunarodni kriterijumi i standardi. U ovom slučaju BSK će biti snage bezbednosti, mira i blagostanja u službi svih građana Kosova.

Novinar: Gospodine Brajšori, da li se desilo da je prilikom apliciranja za BSK neko iz srpske zajednice odbijen jer nije ispunio kriterijume?

Bedžet Brajšori: Na punktovima gde se vrši prijem dokumenata su predstavnici KFOR-a i tehničke službe koje se time bave, ali u početnoj fazi se sve aplikacije prihvataju i u procesu selekcije naravno da će se sve posmatrati shodno tim kriterijumima. U procesu selekcije će biti održivog i pravednog izbora za sve one koji ispunjavaju te kriterijume.

Stojan Jovanović-Beta: Gospodine Brajšori rekli ste da će prva faza BSK-a trajati pet godina, šta vi lično očekujete posle pet godina, da li očekujete da to bude vojska Kosova ili će ostati BSK. Drugo pitanje za gospodina Čehaju, da li očekujete da može doći do kulminacije nezadovoljstva ljudi koji će biti odbijeni, a početna pozicija im je bila ista kao ovi što će biti primljeni, mislim na bivše pripadnike OVK i KZK i da li očekujete nekakve nemire ili pobune

Bedžet Brajšori: U ovom trenutku mi ćemo raditi na osnovu Ahtisarijevog dokumenta i dok se to ne promeni mi ćemo se toga pridržavati, a šta će biti nakon pet godina videćemo. Dakle videćemo kako će proći ovaj petogodišnji period, a posle ćemo u saradnji sa međunarodnim faktorima odlučiti o daljim koracima.

Ramadan Čehaja: Pitanje je dosta teško, ja sam u uvodnom izlaganju rekao neke stvari. Bilo je subjektivizma i slabosti i to je prihvaćeno od strane zvaničnika Vlade, ali izgleda i KFOR'a o izboru ljudi koji su trebali biti obuhvaćeni u BSK od strane KZK. Ja sam dve godine proveo u KZK, radio sam u general-štabu, bio sam i specijalni savetnik u kancelariji kordinatora KZK stoga sam i na neki način pozvan da dam određene ocene. Mislim da u KZK ima dobrih i obrazovanih mladića i smatram da jedan deo njih s pravom traži da se preispita njihova pozicija i da budu obuhvaćeni u BSK jer su za ovih devet godina dali veliki doprinos u izgradnji naše zemlje. Znači zapostaviti ljude u koje je uloženo čak i van zemlje je jedna greška, ali kao što sam informisan u toku je ispravljanje ovih stvari i biće odgovarajuće selekcije tih ljudi. Što se tiče toga da li će doći do nemira,

mislim da su naši građani svesni da svaki pokušaj destabilizacije stanja bezbednosti na Kosovu je veoma štetno. Kao što sam na početku rekao mi smo ionako u jednoj nepovoljnoj bezbednosnoj situaciji i ja ne očekujem da će ljudi koji su radili za dobrobit Kosova biti buntovnici i da će praviti probleme.

Moderator: Ukoliko nema više pitanja ovim je debata završena. Hvala svima i želim vam prijatan ostatak dana.